

Avalik kiri Keskkonnaministeriumile ja Riigikogule

16.06.2021

Keskkonnaministeriumi väide, nagu oleksid Eestil head seadused metsade kaitseks, ei vasta tõele. Hiljutisest analüüsist selgub, et hetkel kehtib looduskaitseadusega kaitstud aladel ligi 10 000 metsateatist kogupindalaga enam kui 8000 hektarile, samuti raied riigimetsa piirangu- ja sihtkaitsevööndites. Iga päev toimuvad Natura ja looduskaitsealadel kümned raied, millel puuduvad sisulised mõjuhinnangud ning millega hävitatakse üleeuroopalise tähtsusega loodusväärtusi.

Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO) [teatas](#) 9. juunil, et pöördus kahe aasta eest tagasi Euroopa Komisjoni poole palvega hinnata, kas Eesti rikub loodusdirektiivi, lubades Natura 2000 aladel raieid asjakohaseid keskkonnamõjusid hindamata. Selgus, et Eesti on ilma ELi õiguses ettenähtud keskkonnamõju hindamiseta võtnud vastu 217 kaitse-eeskirja. Euroopa Komisjon kutsus seepeale Eestit üles viima oma riigisiseseid õigusaktid kooskõlla ELi elupaikade direktiiviga (direktiiv 92/43/EMÜ) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiiviga (direktiiv 2001/42/EÜ) – eelkõige seoses metsaraietega Natura 2000 aladel

9. juunil toimus teinegi määrava tähtsusega sündmus. Nimelt kiitis Euroopa Parlament suure häälteenamusega heaks resolutsiooni "[ELi elurikkuse strateegia aastani 2030](#)". Selles tuuakse muuhulgas välja, et äärmiselt oluline on allesjäänud Euroopa ürg- ja põlismetsad võtta kiiremas korras kaitse alla ning kehtestada kõikides asjaomastes metsades toimuvatele raietöödele ajutine moratorium, et vältida nende hävitamist. Tuletatakse ka meelde, et Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu (IUCN) soovitude põhjal tuleks keelata kõigis kaitsealade kategooriates keskkonda kahjustav tööstustegevus ja taristute arendamine. Samuti rõhutatakse, et püsimetsamajandamine võimaldab looduslikel metsadel vanemaks saada ning oluline on suurendada vanade metsade pindala. Euroopa Parlament on seisukohal, et soodne kaitsestaatust tuleks saavutada võimalikult kiiresti kõigi lindude ja loodus direktiividega kaitstud liikide ja elupaikade jaoks.

Samal ajal aga toimuvad Eestis raied nii Natura aladel ja elupaikades kui ka mitmetes teistes ohustatud liikidega looduskaitsealadel. Intensiivne majandustegevus muudab elupaikade hävitamise teel enamuse liikide olukorda halvemaks ja kaitsekorralduse raskemaks.

Tänavu 11. juunil avaldas keskkonnaministerium enda [kodulehel](#) Euroopa Komisjoni rikkumismenetluse osas omapoolse vastulause, justkui oleks olukord Eesti metsades hea. Marku Lamp (KeM asekancler) põhjendab oma selgitustes, et Natura 2000 alad on siseriiklikult kaitse all vastavalt looduskaitseadusele, kaitse-eeskirja koostamisel aga arvestatakse Natura ala kaitse-eesmärkidega ning ranget kaitset vajavad metsaelupaigad tzoneeritakse sihtkaitsevööndisse.

“See tähendab, et sisuliselt hinnatakse mõju nii kaitse-eeskirja koostamisel kui ka metsateatise menetlemisel, kus kaitstavatel aladel kaalub keskkonnaamet iga kord metsamajandamise mõju,” ütles Lamp ja lisas, et raiet ei tehta kaitsealade Natura elupaikades riigimaal – ei sihtkaitse- ega piiranguvööndis.

Keskkonnateabe Ühendus teostas looduskaitseseadusega kaitstud alade raieanalüüsi, milles võrreldi kõiki (12.06.2021 seisuga) kehtivaid metsateatiseid ja looduskaitsete kaardikihtide detailseid andmeid (Metsaregister ja EELIS: Natura kihid, Natura elupaigad, kaitsealused liigid, vääriselupaigad, püsielupaigad jmt. looduskaitsealadel).

Analüüsi tulemusena selgus, et looduskaitsealadel ei ole loodus kaitstud, sest hetkel kehtib metsaregistris looduskaitsealadel 9832 metsateatist 8290-hektarisel alal, mille puiduline maht on 671 301 tihumeetrit.

Planeeritud raietest **6562 hektarit asuvad Natura aladel**, sealhulgas **1333 hektarit Natura elupaikades**, 1189 hektarit püsielupaikades ja **41 hektarit vääriselupaikades**, millele lisanduvad veel tuhandetes hektarites raieid nii esimese, teise kui ka kolmanda kategooria kaitsealuste liikide leiu- ja elupaikades – seda nii era- kui ka riigimaal.

Tänavu 11. juuni seisuga on aasta jooksul registreeritud kaitsealadel raiumiseks 9832 metsateatist. Tegemist ei ole seega üksikute, juhuslike eksimustega, vaid igapäevase majandamisega. Looduskaitsealadel väljastatud load moodustavad veidi vähem kui 10% metsateatiste kogumahust.

Riigimetsas: looduskaitsealadel on kehtivate metsateatiste andmetel raied kavandatud 2236 hektaril, sh. **1675* ha Natura aladel**, 1332* ha Natura linnualadel, 1230* ha Natura Loodusaladel, 254* ha Natura metsaelupaikades, 13 ha vääriselupaikades. **Riigimetsa looduskaitsealade piiranguvööndites on metsateatise üle 1100 hektari ja sihtkaitsevööndites kokku üle 100 hektari raieid.**

59 ha I kategooria, 906 ha II kategooria ja 252 ha III kategooria kaitsealuste loomade elupaikades ning 9 ha I kategooria, 74 ha II kategooria ja 114 ha III kategooria kaitsealuste taimede leiukohtades. Nendest ainult 845 ha on kujundusraietena tehtud, millel enamiku puhul puuduvad põhjalikud mõjuhindangud või seired. * tihti kattuvad raiealad mitme erineva looduskaitsealase alaga.

Lisaks on teada, et pooled Natura metsa aladest ei ole veel inventeeritud. Keskkonnaagentuur väidab järgmist: “*Metsamaast on LD [loodusdirektiivi] elupaikade inventuur tehtud 191 607 hektarile (51%) ja inventeerimata on 181 913 hektarit (49%)*”. Seega raied, mis tehakse Natura alade ümbruses, mõjutavad negatiivselt kaitstavat ala ja raskendavad inventeerimist. Nii hävitatakse Eesti ja Euroopa Liidu tähtsusega loodusväärtusi ning võimalik, et majandatakse puitu üle 10 000 hektari suurusel alal, mis peaks olema looduskaitse all, varudes iga aasta üle miljoni tihumeetri puitu kõrge looduskaitsete väärtustega aladelt.

Keskkonnateabe Ühendus soovib keskkonnaministeeriumilt vastuseid kümnele küsimusele:

1. Täpsemat selgitust – milles seisneb, et Eestil on “head seadused metsade kaitseks”?;
2. Metsateatiste arvu, nendega seotud alade pindala ning eeldatavat raiemahtu kõigil Natura aladel ja kaitsealuste liikide leiu- ja elupaikades, sh. ka neid, mis asuvad väljaspool looduskaitsealasid;
3. Natura aladele väljastatud metsateatiste mõjuhinnangute avalikustamist, mille alusel metsateatistid registreeriti või objektiivset teavet, mille alusel välistati mõjuhinnangu läbiviimise vajadus (vastavalt KeHJS §3. 2);
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/867983?leiaKehtiv#para3>)
4. Selgust inventeerimata Natura alade osas – on teada, et Natura aladest on inventeeritud vaid ~51%. Soovime viimase viie aasta andmeid raietest (raiateatiste arvu, nendega hõlmatud pindala ja raiutud puidu mahtu) inventeerimata Natura aladel ning aluseid selleks: kui Natura ala on inventeerimata, siis mille alusel on võimalik väita, et intensiivne raietegevus on seal lubatav?
5. Avalikku selgitust, miks toimuvad raied looduskaitsealadel, Natura elupaikades ning kaitsealuste liikide elu- ja leiu- ja elupaikades (sh. riigimetsas);
6. Avalikku selgitust ja andmeid, mille alusel väitis KeM enda 11.06.2021 pressiteates, et kaitsealad on kaitstud ning Natura elupaikades ei raiuta;
7. Seisukohta, kas Natura aladel, kaitsealadel ja kaitsealuste liikide elupaikades peaks toimuma raietegevus ning kui ei peaks, siis millal planeerib KeM raieteatistid Natura aladel ja kaitsealadel tühistada ning raied peatada?
8. Raiete kohest lõpetamist looduskaitsealadel, Natura aladel kaitsealuste liikide leiu- ja elupaikades;
9. Viimase 10 aasta raiemahte LKS alusel kaitstud aladel ja Natura aladel;
10. Selgitust, kas Marku Lamp esitas 11.06.2021 pressiteates valeinfot - palume Keskkonnaministeeriumil üle kontrollida, kas lause: "Lisaks ei tehta raiet kaitsealade Natura elupaikades riigimaal – ei sihtkaitse- ega piiranguvööndis" on korrektne või sisaldab valeinfot.

Keskkonnateabe Ühendus

info@ktu.ee

16.06.2021